

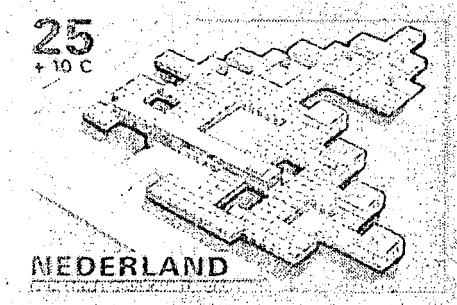
Nieuws uit de provincies

Noord-Holland

Amsterdam – De gemeentelijke Raad voor de Stedebouw heeft een plan ingediend om de Bijlmermeer te 'redden'. Er waren al veel plannen tot sloop, omdat de woonkolossen verpaupering in de hand werken. De Raad stelt voor eens te denken aan het bouwen van woningen op een deel van de halfhoge wegen, die vaak veel te breed zijn. Daarmee kan het vertrouwde straatbeeld terugkomen. Ook kunnen hier winkels en terrasjes komen. Als er verder maisonnettes en halfhoge woningen komen, dan wordt een andere groep Amsterdammers wellicht door de Bijlmer aangetrokken. Ook is verkoop van flats misschien een oplossing. Alles is beter dan sloopplannen, vindt de Raad, want dat leidt alleen maar tot kapitaalvernietiging.

Amsterdam – Het Burgerweeshuis in Amsterdam-Buitenveldert, de wereldvermaarde schepping van architect Aldo van Eyck uit het begin van de jaren zestig, dreigt voor iets minder dan de helft te worden gesloopt als de gemeente toestemming verleent. Deze sloop zou nodig zijn omdat dit deel van het gebouw niet meer voldoet aan hedendaagse eisen en 'onverantwoord bouwvallig' zou zijn. De andere helft van het gebouw, zou gerenoveerd moeten worden. Volgens architect *Van Eyck* hoeft het gebouw met zijn tien overkoepelde rechthoekige paviljoens niet gesloopt te worden. Mits het deskundig wordt gerestaureerd kan het beslist blijven bestaan. Sloop en nieuwbouw zijn beduidend duurder, meent hij. Het bestuur van het Sociaal Agogisch Centrum, dat is gehuisvest in het bouwwerk, heeft *Van Eyck* uitgenodigd voor een gesprek. Van diverse kanten wordt bepleit *Van Eyck* zelf het gebouw te laten restaureren.

Het Burgerweeshuis haalde zelfs de postzegel.

In Het Parool van 13 december gaf de Oostenrijkse architect *Holzbauer* (een van de architecten van de Amsterdamse Stopera) als zijn mening, dat sloop een schandaal zou zijn. Voor hem is het Burgerweeshuis het eerste belangrijke en tevens het hoofdwerk van het Nederlandse structuralisme. 'Het is de basis geweest voor een nieuw architectonisch concept van kleine elementen samenvoegen'. Rijksbouwmeester *Van Gool* noemt het weeshuis een mijlpaal in de Nederlandse architectuur en de architect *Rem Koolhaas* spreekt van een sleutelproject. **Koolhaas: 'Het was een absoluut agressieve en succesvolle aanval op alle uitgangspunten van de moderne architectuur van voor de oorlog. Een verzet tegen de algemeenheid, de neutraliteit'.**

Ook binnen Heemschut heerst bezorgdheid over het lot van het Burgerweeshuis. Het bestuur meent, dat de bond snel stelling zal moeten nemen. De provinciale commissie Heemschut Noord-Holland is daarmee bezig.

Bussum – De gemeente laat een inventarisatie maken van de monumenten die Bussum rijk is. Daarmee is er nog geen monumentenlijst. Zo'n lijst kan pas een waarborg zijn voor het beschermen van bepaalde panden. Jaren geleden is ook al een inventarisatie gemaakt, maar daarmee is niets gebeurd. Het kan best zijn dat een aantal panden nu geen monument meer kan worden genoemd en andere panden juist wel. *Mevrouw dr. F.E. Hellendoorn* van het Provinciaal Bureau Monumentenzorg zal de inventarisatie uitvoeren.

's-Graveland – De Stichting Curtevenne is begonnen met het schoonmaken van de kleine joodse begraafplaats achter de Koninginneweg, zo ongeveer recht tegenover het gemeentehuis. De begraafplaats, met tien stenen die merendeels de naam De Leeuw dragen, ligt verscholen achter de huizenrijen aan de rand van de groene vlakte. Niet alleen de grafstenen zijn sterk verwaarloosd, ook het zogeheten 'metaarhuisje', ofwel lijkenhuisje, zag er erbarmelijk uit, had geen deur en een slecht dak. Dat wordt opgeknapt door de Alkmaarse vereniging Boete en Verzoening.

De gemeente is mede schuldig aan de verwaarlozing: in 1973 had zij het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap beloofd tegen een bedrag van f 900,- incens de begraaf-

plaats op te nemen in het schema van de plantsoendienst en daarvan is nooit iets terecht gekomen.

De begraafplaats dateert uit 1865, toen de joodse gemeenschap zo'n 30 leden telde. Rond 1915 was er volgens het joodse jaarboek nog slechts sprake van een 'particuliere begraafplaats': de gemeenschap was te klein geworden.

Een joodse begraafplaats mag nooit geruimd worden en bomen kappen of snoeien is volgens de godsdienstige voorschriften niet toegestaan.

's-Graveland – Een groot deel van de plaats is als beschermd dorpsgezicht aangewezen. Alle nieuwbouw en verbouwingen aan de buitengevel moeten nu voldoen aan strengere eisen. De ministers van WVC en van VROM hebben laten weten dat het uit de stichtingstijd van het dorp daterende 17e-eeuwse karakter bescherming verdient. Aan de oostelijke zijde van de 's-Gravelandse vaart liggen prachtige landgoederen en buitenplaatsen van de voormalige land- en geldadel, aan de overzijde staan huizen van wat voorheen het 'werkvolk' heette.

's-Graveland – Het landgoed *Swaenenburgh*, het noordelijkste van de reeks landgoederen dat zo'n honderd jaar geleden werd gebouwd door *P.J.H. Cuypers* is voor f 1,85 miljoen van eigenaar verwisseld. De vorige eigenaar wilde tien jaar geleden het in de stijl van een Loire-kasteeltje gebouwde buiten afbreken en er exclusieve landhuizen neerzetten. Na een verloren Kroonprocedure moest hij het laten opknappen. Dit zou f 1 miljoen hebben gekost.

De nieuwe eigenaar, voor wie makelaar *Bruinsma* het landgoed aankocht, moest ongeveer hetzelfde bedrag neertellen als de vorige eigenaar tien jaar geleden betaalde.

Haarlem – De provincie Noord-Holland wil een aantal nog overgebleven belangrijke voormalige verdedigingswerken laten beschermen volgens de provinciale monumentenverordening. Het betreft onderdelen van vestingwerken die zijn gebouwd tussen 1915 en 1940, zoals de batterijen bij Den Hoorn op Texel en bij Huisduinen, de stelling Den Oever en kazematten in de Haarlemmermeer, bij Velsen, Muiden, Muiderberg en Weesp.

De *Atlantikwall* is te beschouwen als laatste voorbeeld van permanente versterking. Zij werd tijdens de Tweede Wereldoorlog opgeworpen langs de kusten van Nederland, België en Frankrijk om te verhoeden dat de geallieerden het door de Duitsers bezette gebied zouden binnenvallen. De landingen in Normandië, in juni 1944, maakten een einde aan de Duitse droom van onneembare stelling.

De nu te beschermen verdedigingswerken in Noord-Holland waren tijdens de laatste oorlog al volkomen onbelangrijk. Vliegtuigen en andere moderne wapens waren geen partij voor de betonnen verdedigingskolossen. Dat is dan ook de reden dat een groot deel van het beton is verdwenen. In Noord-Holland is